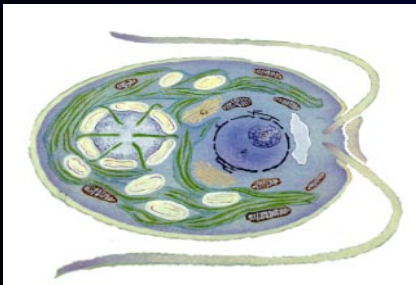
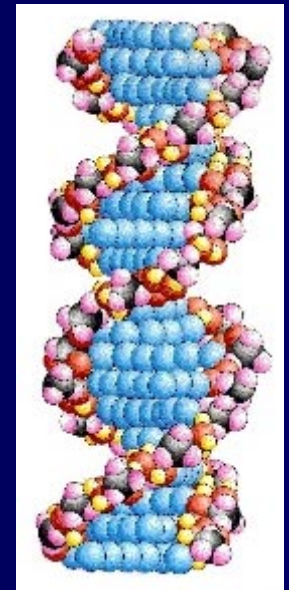

Analýza reparačno - deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Andrea Ševčovičová

Obsah

Odpoveď bunky na poškodenie DNA-prehľad mechanizmov

- Priama oprava DNA poškodenia
- Excízia DNA poškodenia
- Tolerovanie poškodenia DNA

Výsledky práce

- Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*
- Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke
- Transformácia jadrového genómu *Chlamydomonas reinhardtii*

---

*Výsledky boli dosiahnuté v spolupráci s:
Vlček, Podstavková, Miadoková, Slaninová, Nagyová,*

Odpoveď bunky na poškodenie DNA

Priama oprava DNA poškodenia

- Enzymatická fotoreaktivácia
- Oprava spórových fotoproduktov
- Oprava alkylovaných báz a alkylfosfotriesterov pomocou alkyltransferázy
- Ligácia zlomov reťazcov DNA

Excízia DNA poškodenia

- Bázová excízna oprava
- Nukleotidová excízna oprava
- Oprava chybné spárovaných báz

Tolerovanie poškodenia DNA

- Obídenie poškodeného úseku DNA s vytvorením medzery a rekombinácia
- Translézna syntéza DNA

Priama oprava DNA poškodenia

1. Native DNA

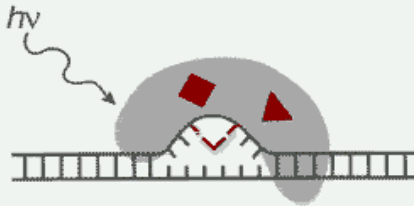
2. Pyrimidine dimer in UV DNA

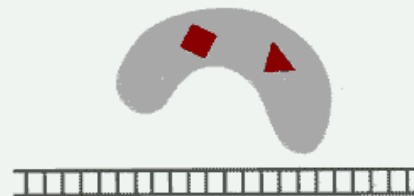
3. Complex of DNA with photoreactivating enzyme

4. Absorption of light (>300nm)

5. Release of enzyme to restore native DNA

Fotoreaktivácia

Fotoreaktivácia je jednokrokovým opravným procesom, pri ktorom enzým fotolyáza katalyzuje na svetle závislú opravu pyrimidínových dimérov

Priama oprava DNA poškodenia

Oprava alkylovaných báz a alkylfosfotriesterov pomocou alkyltransferázy

Alkylované bázy a alkylfosfotriestery môžu byť v jednom kroku opravené alkyltransferázami prenesením alkyl skupiny na cysteínové zvyšky vlastnej molekuly. Naviazaním alkyl skupiny na molekulu enzýmu dochádza k jeho inaktivácii.

Oprava spórových fotoproduktov

Pri *B. subtilis* sú 5-tyminyly-5-6-dihydrotymíny opravované lyázou.

Priama oprava DNA poškodenia

Ligácia zlomov

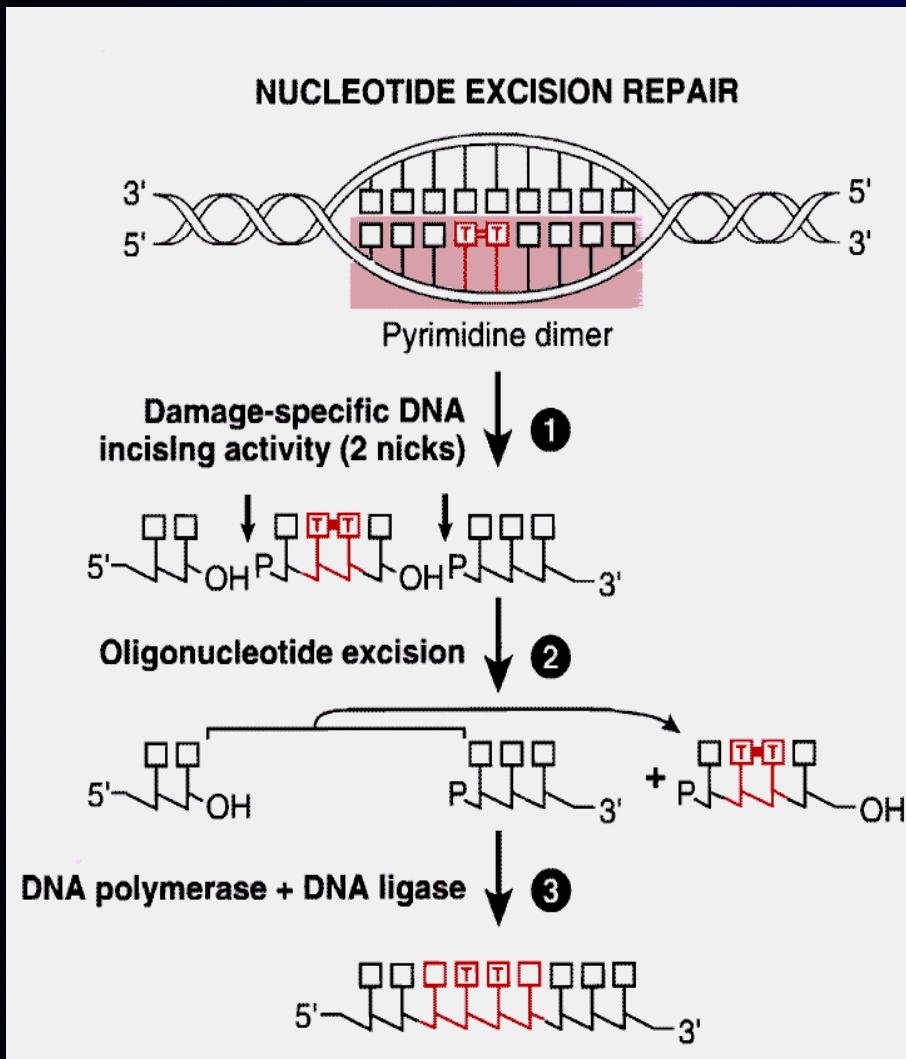
Zlomy vzniknuté hydrolýzou fosfodiesterových väzieb dvojreťazcovej DNA po pôsobení rôznych agensov zabezpečujú DNA ligázy.

Podmienka: prítomnosť priľahlých 3' OH a 5' P koncov

Excízia DNA poškodenia

- najrozšírenejší a doposiaľ najlepšie preštudovaný mechanizmus opravy DNA poškodení
- je schopná opravovať najširšie spektrum poškodení, ktoré boli vyvolané UV žiarením a niektorými chemickými agensami
- oprava monoalkylátov (**bázová excízna oprava - BER**)
- oprava rozsiahlejších poškodení (**nukleotidová excízna oprava - NER**)
- oprava chybné spárovaných báz vzniknutých počas replikácie DNA (**„mismatch“ oprava**)

Nukleotidová excízna oprava

5 krokov:

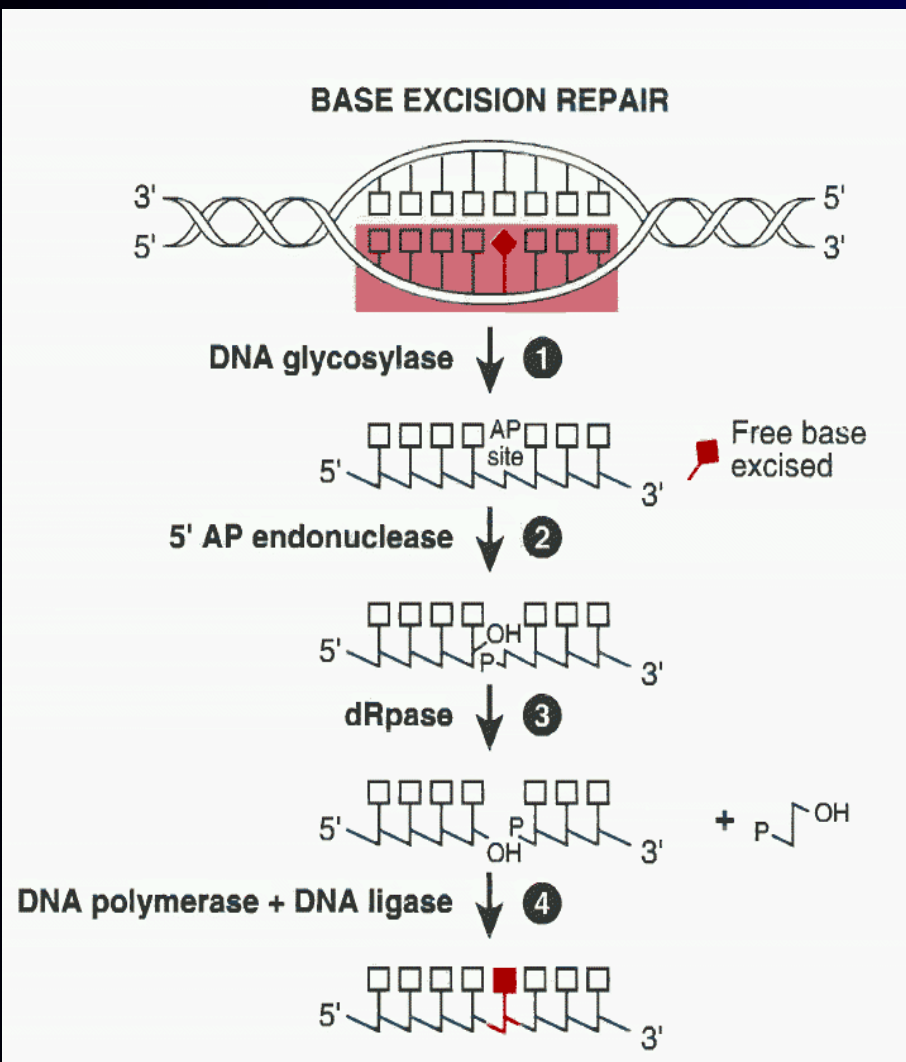
1. rozpoznanie poškodenia
2. incízia
3. vyštiepenie poškodenia
4. reparačná syntéza
5. ligácia

2 dráhy:

globálna genómová oprava
a preferenčná oprava
transkribovaných reťazcov

Bázová excízna oprava

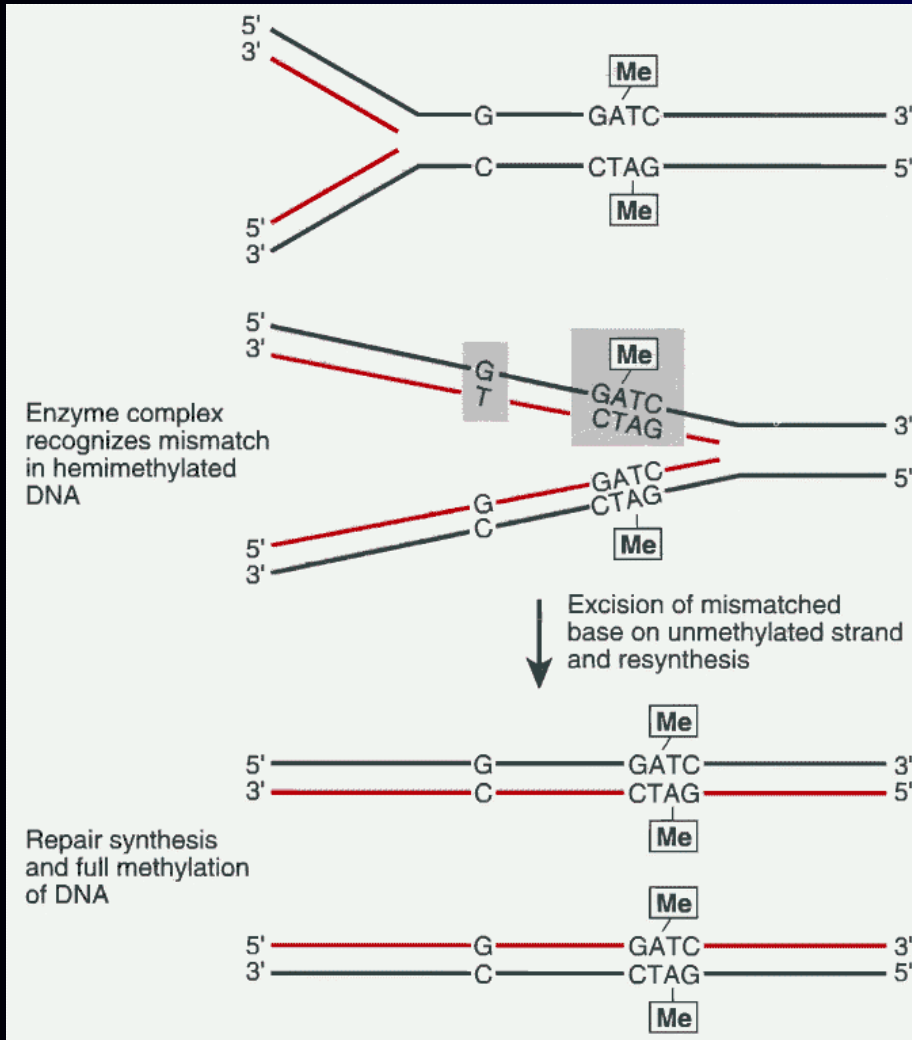

Typy poškodení:

modifikované bázy,
apurínové a
apyrimidínové miesta a
jednoreťazcové zlomy

Excízia DNA poškodenia

“Mismatch” oprava

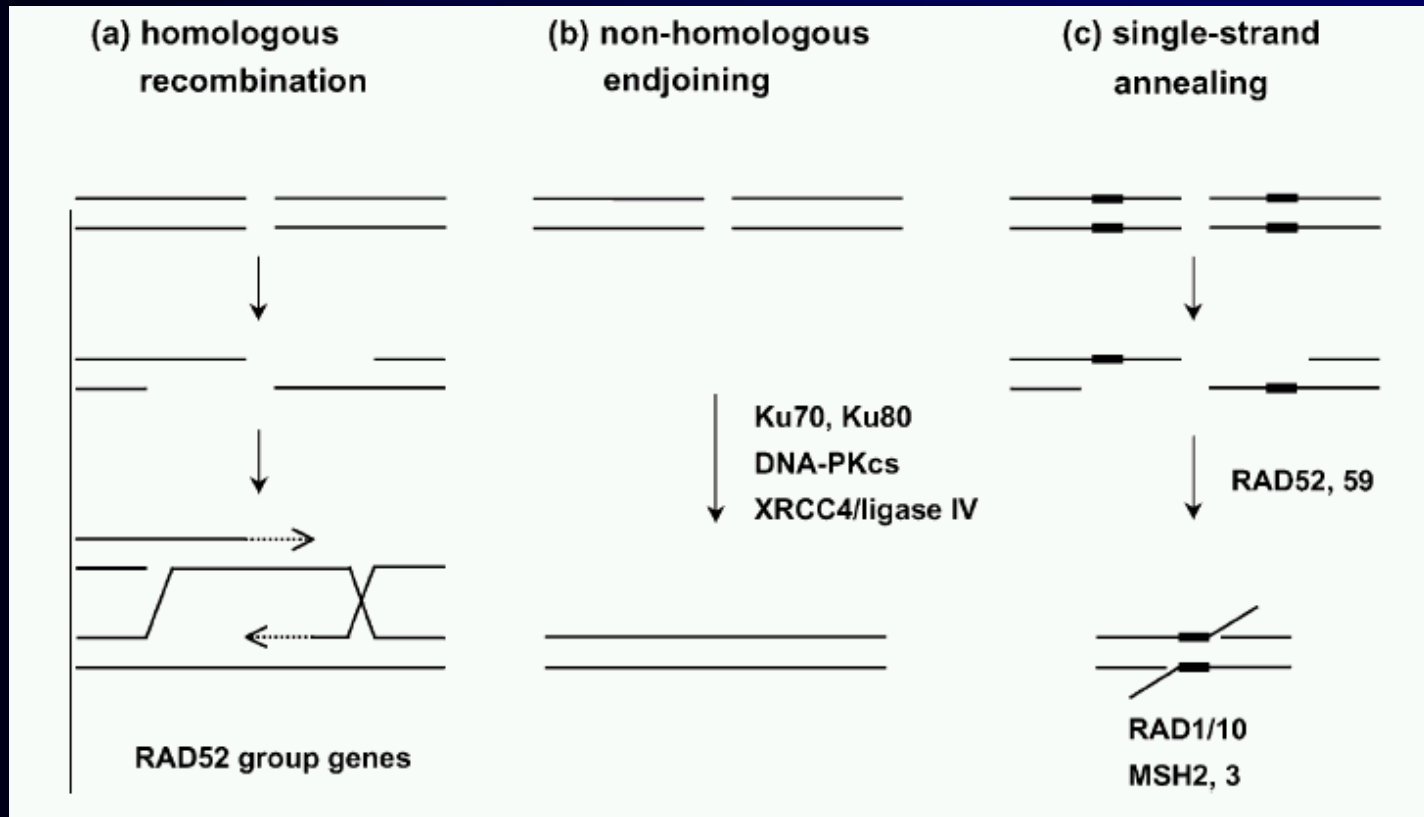
Rozpoznanie
novosyntetizovaného
reťazca:

metylácia materského
reťazca v GATC
sekvenciách

Tolerovanie poškodenia DNA

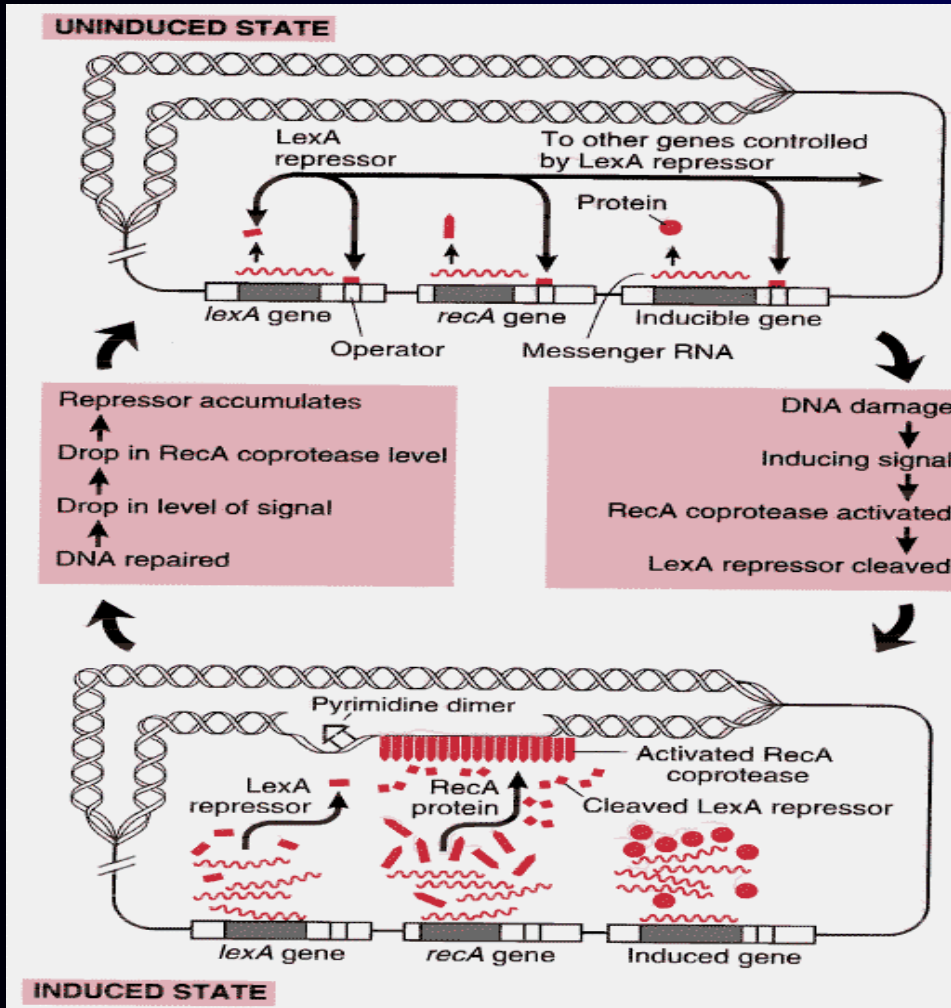
Mechanizmy, pri ktorých samotné poškodenie zostáva neopravené, ale bunka je vďaka nim schopná dokončiť replikáciu a poškodenie DNA môže byť následne opravené excíznou opravou.

Rekombinačná oprava

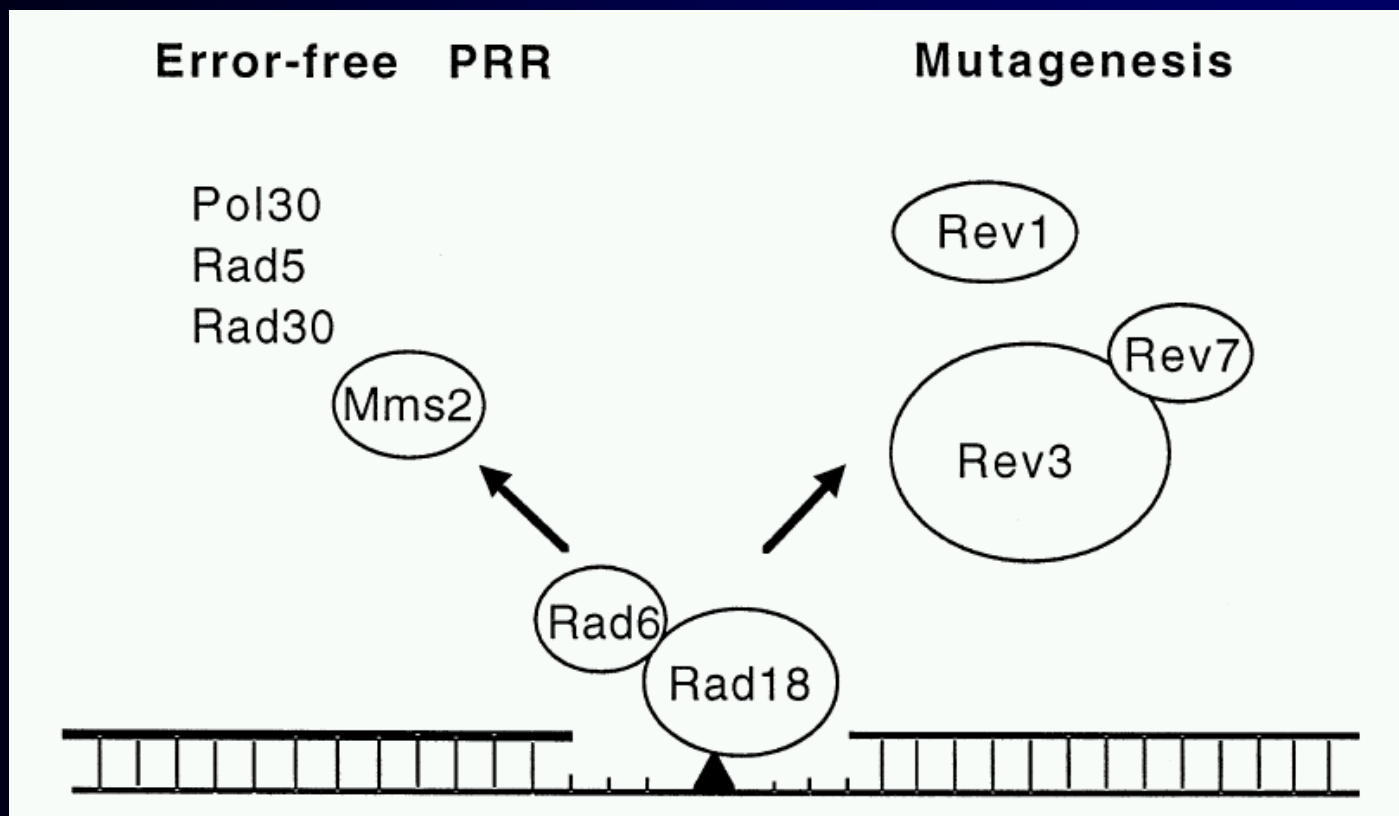
Schématické znázornenie mechanizmov zúčastňujúcich sa opravy dvojreťazcových zlomov pri eukaryotoch.

Translázna syntéza DNA

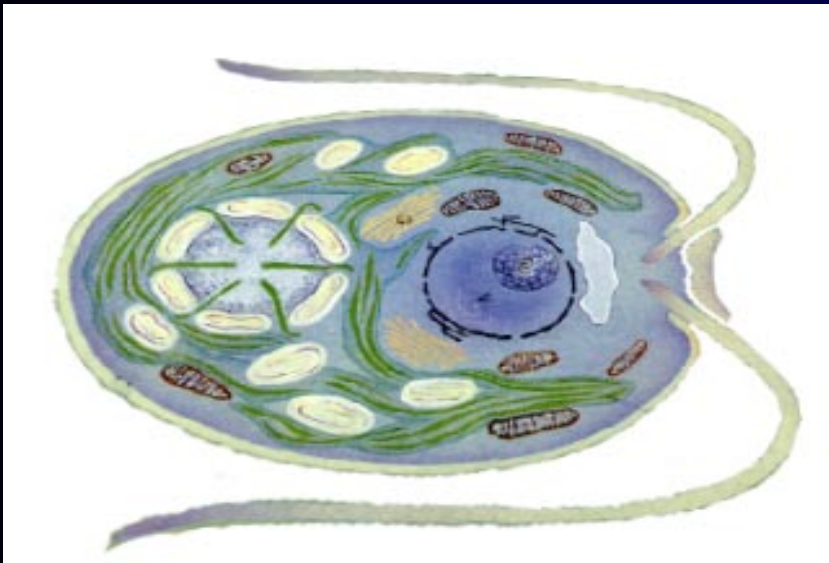
SOS systém pri *E. coli*, riadený génmi *recA* a *lexA*, ktorý je spojený so zvýšenou frekvenciou mutácií a je známy aj ako mutagénna alebo error-prone oprava

Translázna syntéza DNA

Predpokladaný model dvoch alternatívnych subdráh *RAD6* reparačnej dráhy pri *S. cerevisiae*

Reparačné mechanizmy *C. reinhardtii*

Na základe citlivosti k UV žiareniu- **uvs mutanty**, predbežne zaradené do dvoch skupín:

1. excízne
2. neexcízne

Reparačné mechanizmy *C. reinhardtii*

fotoreaktivácia: *phr1, phr2*

excízna oprava: *uvs1, uvs6, uvs9, uvs12, uvs15*

mismatch oprava: *uvs14 ?*

rekombinačná oprava: *uvsE1, uvsE5, uvsE6, uvs10*

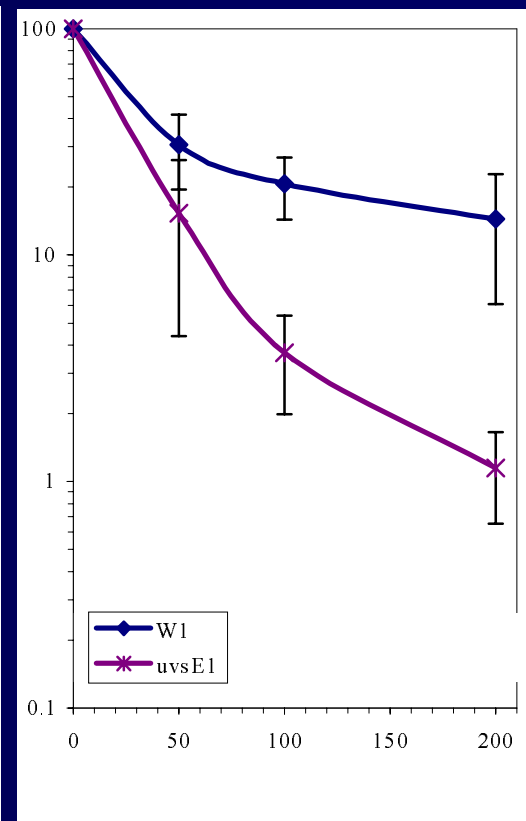
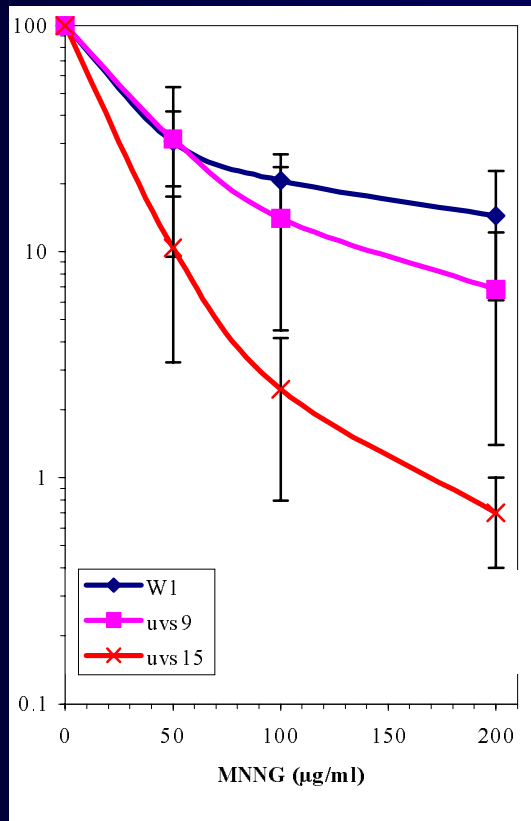
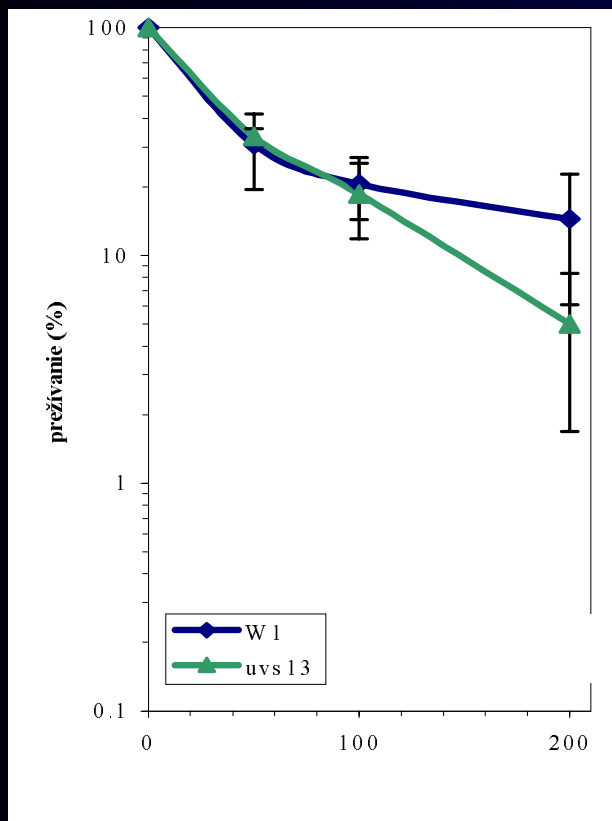
neurčená reparačná dráha: *uvs8, uvs11, uvs13*

Ciele práce

**molekulárna, mutačná a genetická analýza
reparačne-deficitných mutantov *C. reinhardtii*
izolovaných na Katedre genetiky PriF UK**

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Prežívania štandardného a reparačne-deficitných kmeňov *C. reinhardtii* po pôsobení MNNG

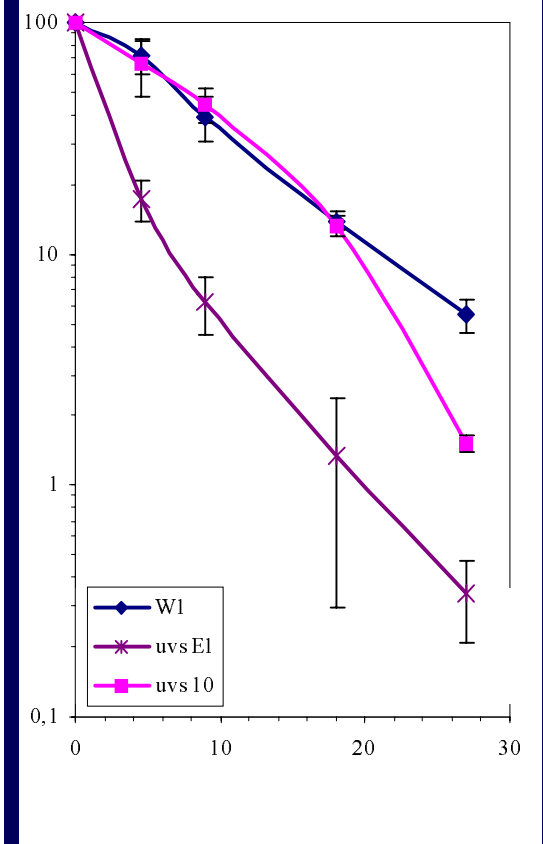
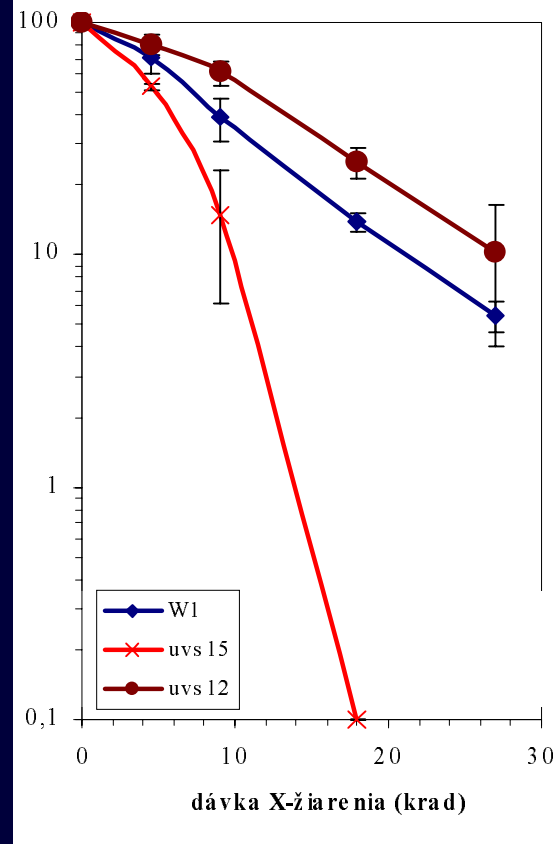
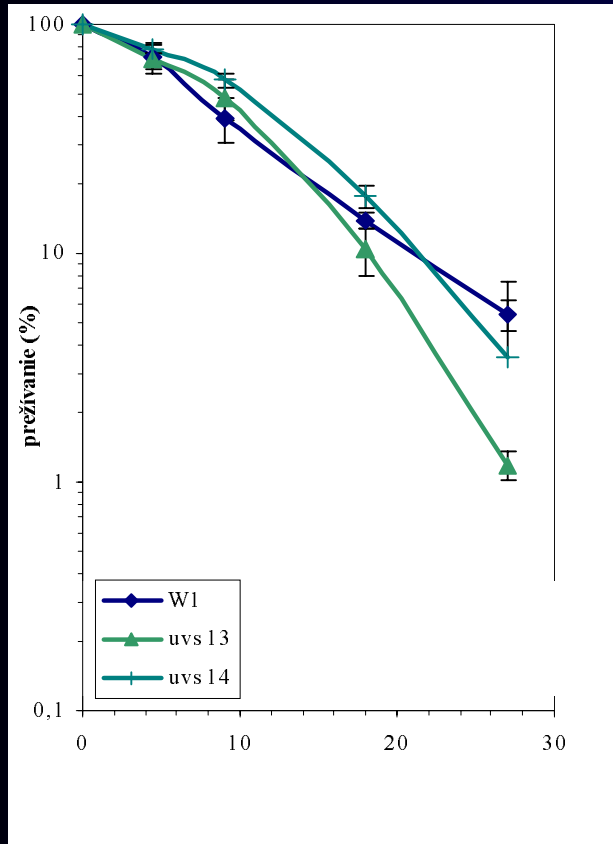
Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Mutabilita štandardného a reparačne-deficitných kmeňov *C. reinhardtii* po pôsobení MNNG

<i>Dávka</i>	<i>W1</i>	<i>uvs9</i>	<i>uvsE1</i>	<i>uvs13</i>	<i>uvs15</i>
K	0,385	0	2,03	4,24	0
50	18,6	4,98	6,84	11,5	2,85
100	24,66	3,64	23,92	32,73	17,21
200	42,6	28,32	58,7	60,76	3,3

* dávka sa udáva v ($\mu\text{g/ml}$)

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Prežívavie štandardného a reparačne-deficitných kmeňov *C. reinhardtii* po pôsobení X-žiarenia

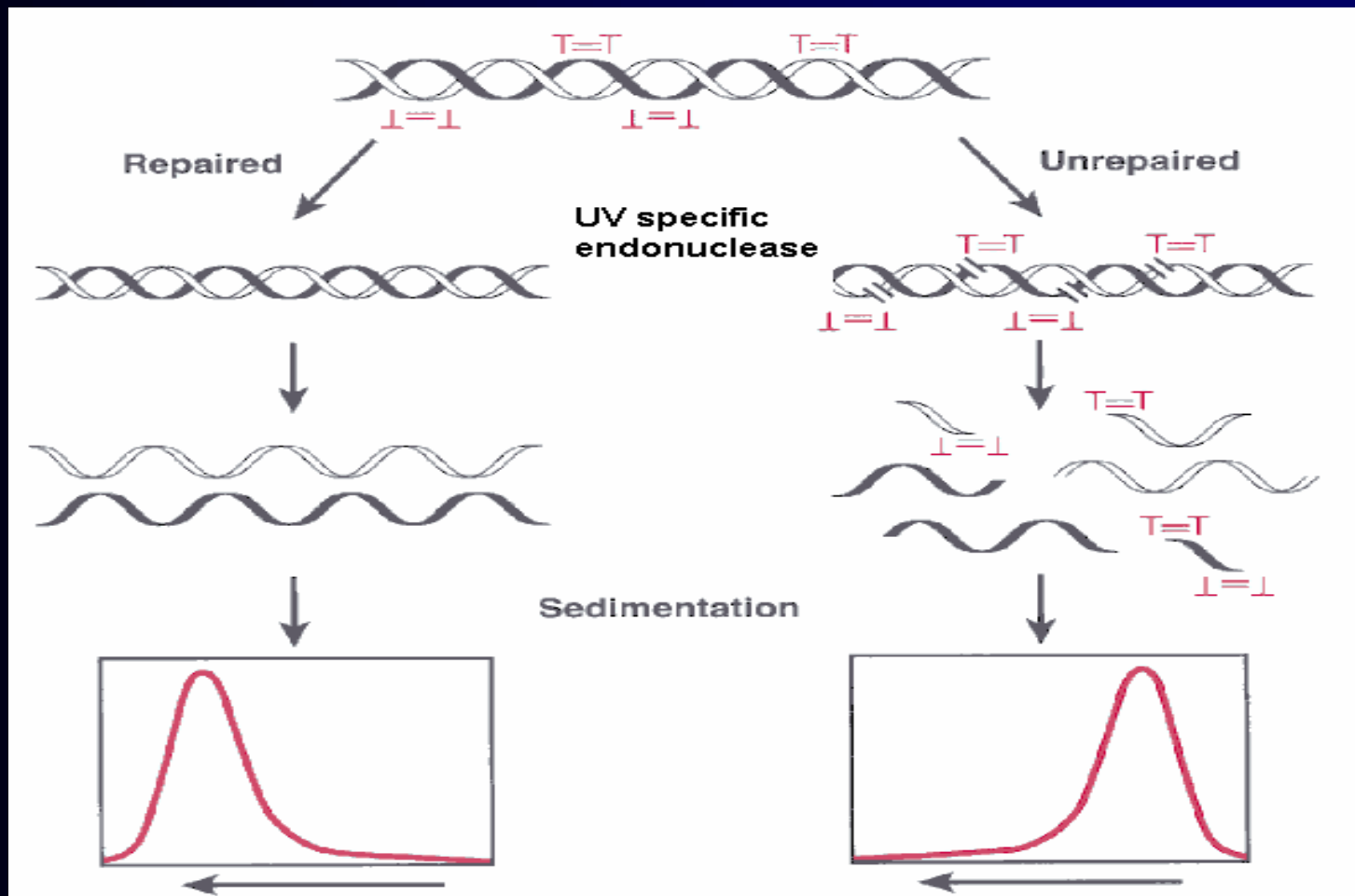
Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Mutabilita štandardného a reparačne-deficitných kmeňov *C. reinhardtii* po pôsobení X-žiarenia

Dávka W1	<i>uvrE1</i>	<i>uvr10</i>	<i>uvr12</i>	<i>uvr13</i>	<i>uvr14</i>	<i>uvr15</i>	
K	0,5	1,15	1,15	0,4	0,52	4,21	0
4,5	4,6	37,9	20,06	0	5,8	11,86	0
9	4,8	100,88	13,06	0,5	11,23	11,42	0
18	2,5	37,3	7,5	0,5	7,95	5,35	0
27	0	3,04	2,33	0	4,85	3,6	0

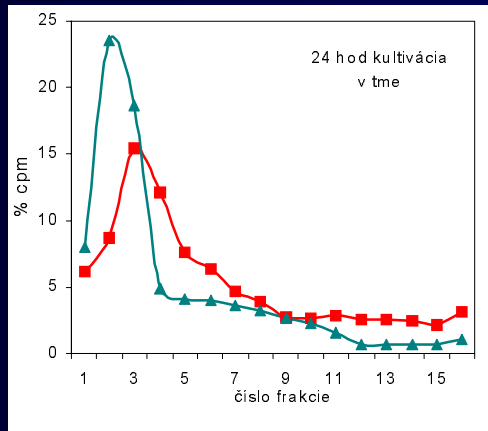
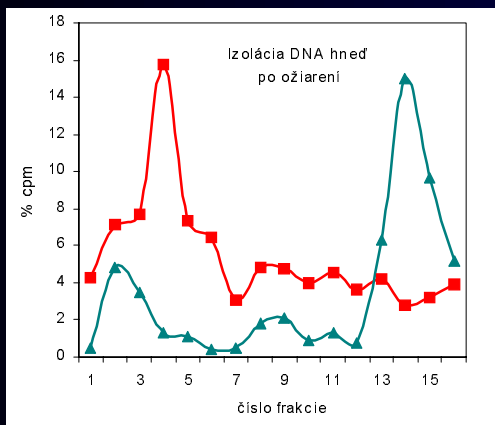
* dávka sa udáva v krad

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

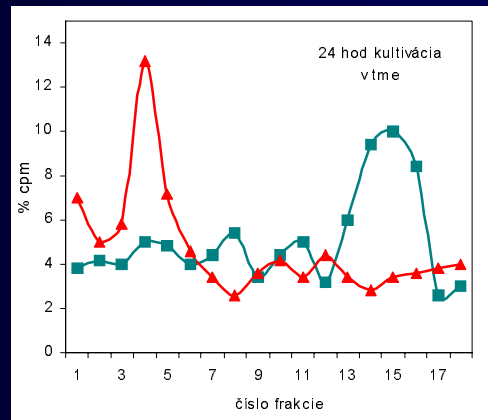
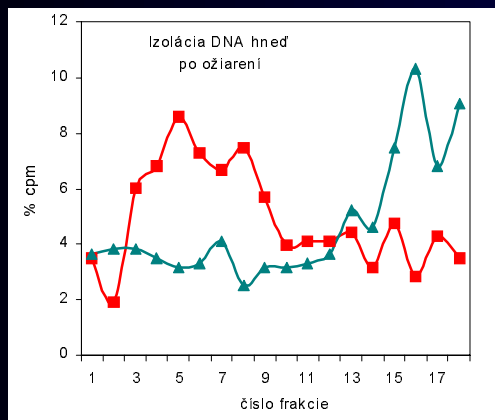

Molekulárna analýza vyštiepovania pyrimidínových dimérov

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

štandardný
kmeň *W1*

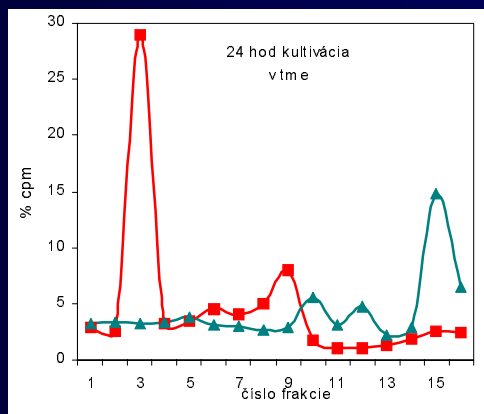
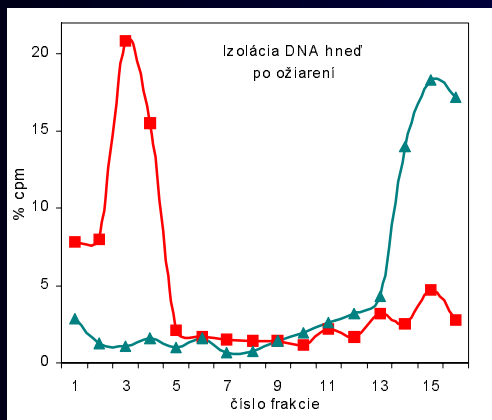
excízne-deficitný
kmeň *uvs9*

Izolácia DNA hneď
po ožiarení

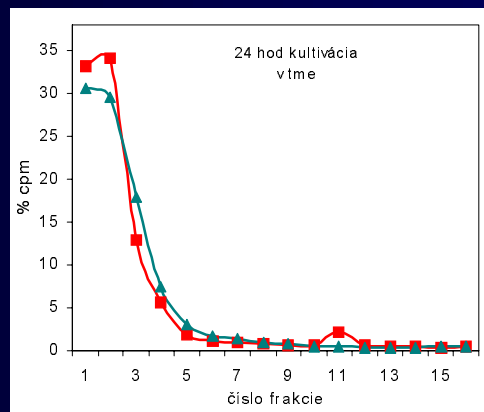
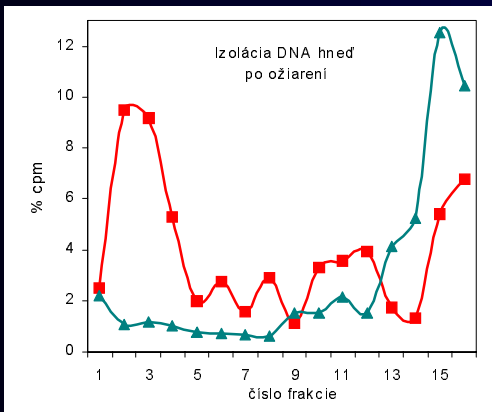
24 hod. kultivácia
v tme

Legenda:
bez UV endonukleázy
s UV endonuklázou

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

kmeň *uvs12*

kmeň *uvs13*

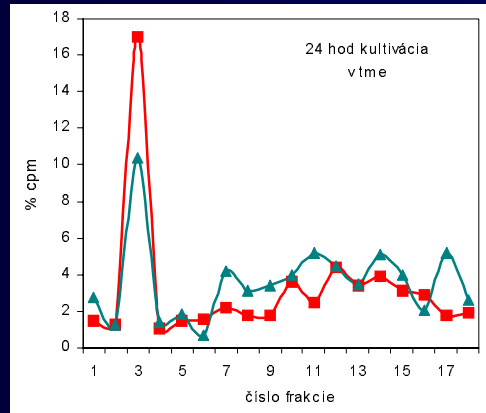
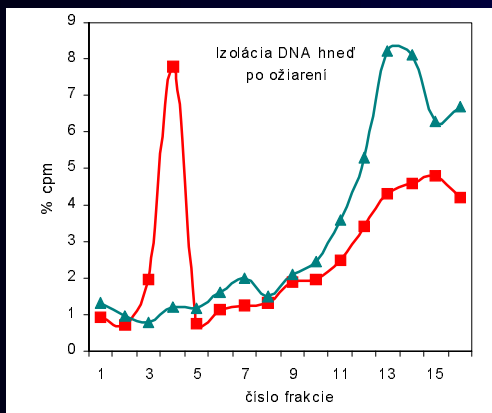
Izolácia DNA hneď po ožiarení

24 hod. kultivácia v tme

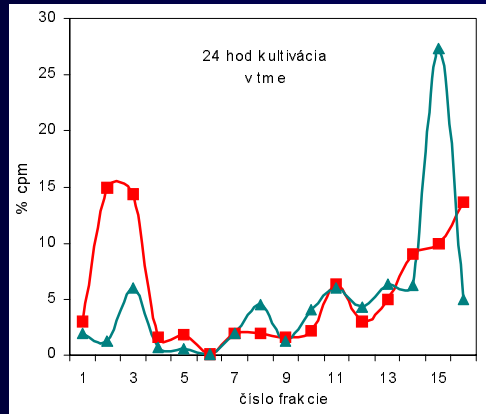
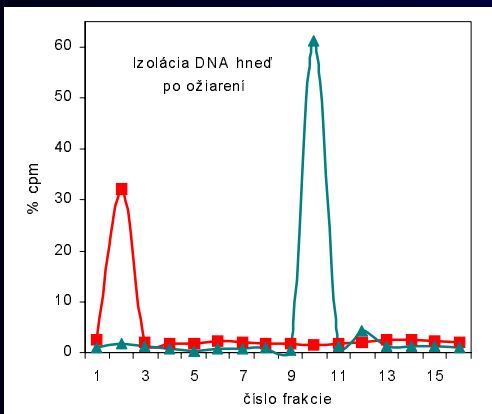
Legenda:
bez UV endonukleázy
s UV endonukleázou

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

kmeň *uvs14*

kmeň *uvs15*

Izolácia DNA hneď po ožiarení

24 hod. kultivácia v tme

Legenda:
bez UV endonukleázy
s UV endonuklázou

Analýza reparačne-deficitných mutantov *Chlamydomonas reinhardtii*

Genetická analýza

Kríženie	Tetrádová analýza	Analýza zygót	Záver
<i>uvs1</i> x <i>uvs9</i>	+		+
<i>uvs1</i> x <i>uvs12</i>	+	+	+
<i>uvs1</i> x <i>uvs15</i>	+	+	+
<i>uvs1</i> x <i>uvs351</i>	+		+
<i>uvs1</i> x <i>uvs371</i>	-	-	-
<i>uvs9</i> x <i>uvs12</i>	+		+
<i>uvs9</i> x <i>uvs15</i>	+	+	+
<i>uvs9</i> x <i>uvs351</i>	-	-	-
<i>uvs12</i> x <i>uvs15</i>	-	+	+
<i>uvs12</i> x <i>uvs351</i>	+		+
<i>uvs15</i> x <i>uvs351</i>	+	+	+
<i>uvs15</i> x <i>uvs371</i>	+	+	+
<i>uvs351</i> x <i>uvs371</i>	+		+

V tejto skupine mutantov s poruchou excíznej opravy ide o **4 samostatné gény** určujúce citlivosť k UV žiareniu.

Zhrnutie analýzy

- všetky **testované reparačne-deficitné kmene sú citlivejšie** na pôsobenie MNNG v porovnaní so štandardným kmeňom
- **zvýšená citlivosť k MNNG** pri mutantovi **uvvE1** s poruchou rekombinačnej reparačnej dráhy naznačila, že rekombinačný reparačný mechanizmus hrá úlohu pri oprave porúch spôsobených týmto alkylačným agensom
- pri kmeňoch **uvv9** a **uvv15**, s poruchou excíznej opravy, sme zistili **zníženú frekvenciu mutácií vedúcich k streptomycínovej rezistencii** indukovaných MNNG v porovnaní so štandardným kmeňom. Pozorované zníženie mutability týchto kmeňov naznačuje čiastočnú odlišnosť vo vzťahu k presnosti opravy po pôsobení MNNG medzi fotoautotrofnými a heterotrofnými organizmami

- väčšina testovaných reparačne-deficitných mutantov je **citlivejšia** na pôsobenie X-žiarenia ako štandardný kmeň
- **znížené prežívanie a zvýšené frekvencie mutácií** po pôsobení X-žiarenia oproti štandardnému kmeňu pri kmeni **uvrE1** naznačuje, že pri riasach *C. reinhardtii* hrá **rekombinačná reparačná dráha** dôležitú úlohu pri odstraňovaní poškodenia indukovaného X-žiarením a že táto reparačná dráha je presná (error-free)
- kmeň **uvr14** vykazuje znaky mutantov **s narušenou „mismatch“ korekciou** (zvýšená spontánna mutabilita), najcitlivejší testovaný kmeň **uvr15** vykazuje **podobnosť** s *rad6* mutantom *S. cerevisiae* s rozhodujúcou úlohou v mutagénnej epistatickej skupine.

- molekulárna analýza potvrdila poruchu vo vyštiepovaní pyrimidínových dimérov pri kmeňoch *uvs15* a *uvs12*,
- pri kmeňoch *uvs13* a *uvs14* nebola potvrdená porucha vo vyštiepovaní pyrimidínových dimérov
- výsledky molekulárnej a mutačnej analýzy naznačili, že pri kmeni *uvs15* by mohlo ísť o mutáciu v géne s pleiotrofným účinkom.
- z výsledkov genetickej analýzy vyplýva, že v rámci skupiny analyzovaných mutantov ide pravdepodobne o 4 rôzne gény určujúce citlivosť k UV žiareniu.

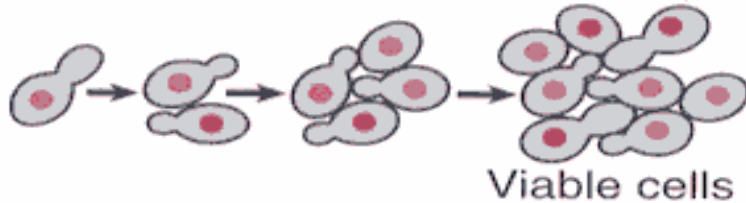
Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

uvr11

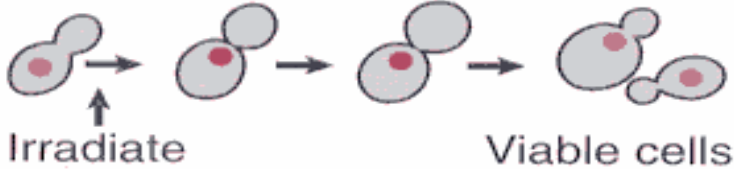
- zvýšená citlivosť k UV a MNNG v porovnaní so štandardným kmeňom, zvýšená mutabilita
- pri mikroskopickom hodnotení prežívania po pôsobení UV-žiarenia vykazoval významné zvýšenie frekvencie buniek odumierajúcich po jednom alebo viacerých deleniach v porovnaní s ostatnými kmeňmi
- podobnosť s *rad9* mutáciou pri *S. cerevisiae*

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

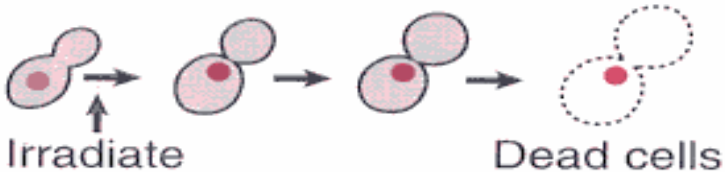
A. Wild-type yeast, no irradiation

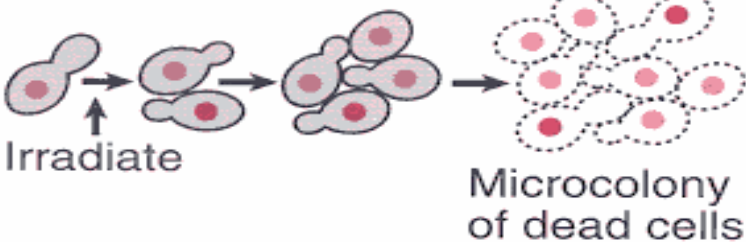
B. Wild-type yeast

C. *rad52* mutant

D. *rad9* mutant

wt

- po ovplyvnení X-žiarením bunky zastavia bunkový cyklus - čas na opravu DNA poškodení

rad9

- po ovplyvnení X-žiarením bunky pokračujú v delení a po niekoľkých deleniach odumierajú
- po zastavení bunkového cyklu pomocou MBC vykazovali prežívanie na úrovni štandardného kmeňa
- **esenciálny pre zastavenie bunkového cyklu v G2 fáze**

Ciele práce

- Zistiť pravdepodobnú úlohu **UVS11** génu v regulácii a jeho vplyv na opravné procesy v bunke.
- Sledovať možnú analógiu funkcie **RAD9** génu pri kvasinkách *S. cerevisiae* a **UVS11** génu pri riasach *C. reinhardtii*.

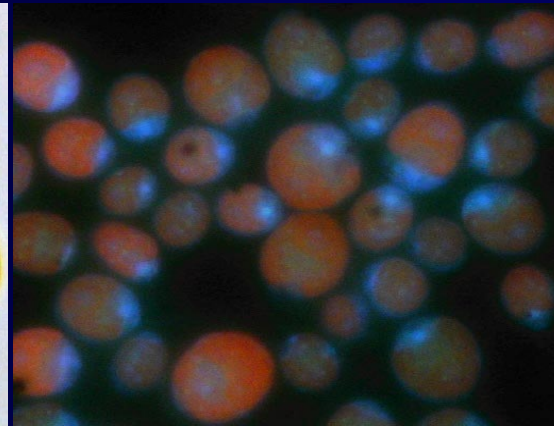

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

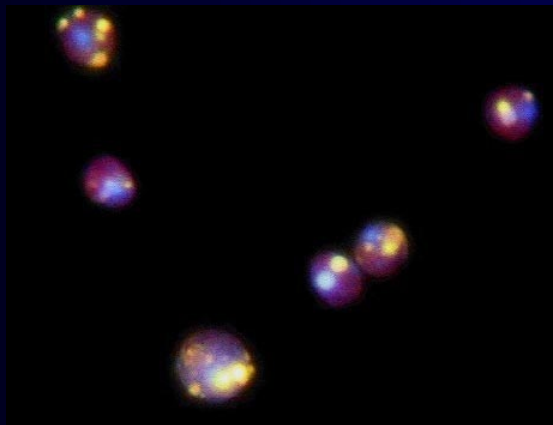
bunky štandardného kmeňa na konci bunkového cyklu pred uvoľnením z materskej bunkovej steny

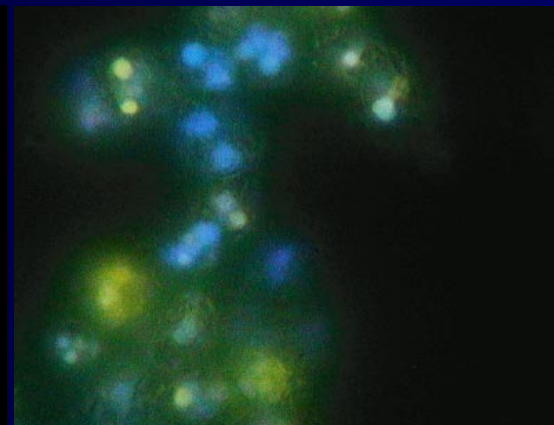
bunky zafarbené fluorochrómom DAPI

bunky ovplyvnené MBC v skorej rastovej fáze

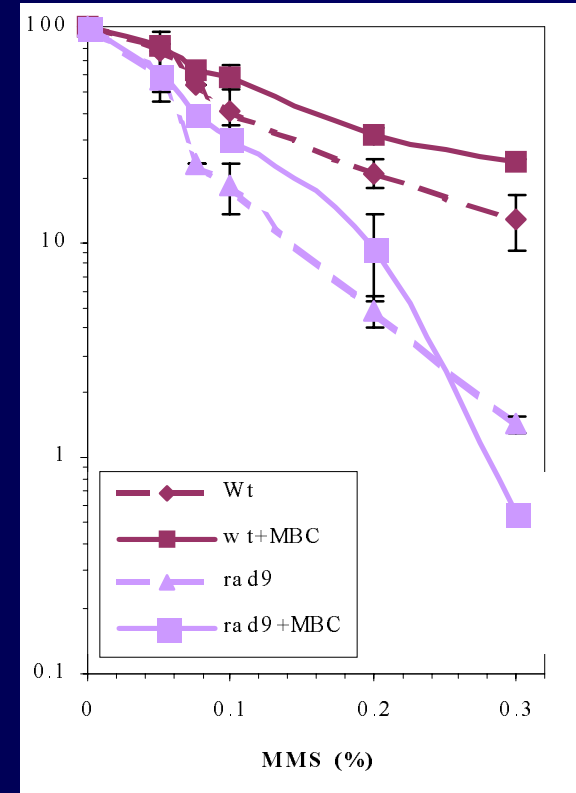
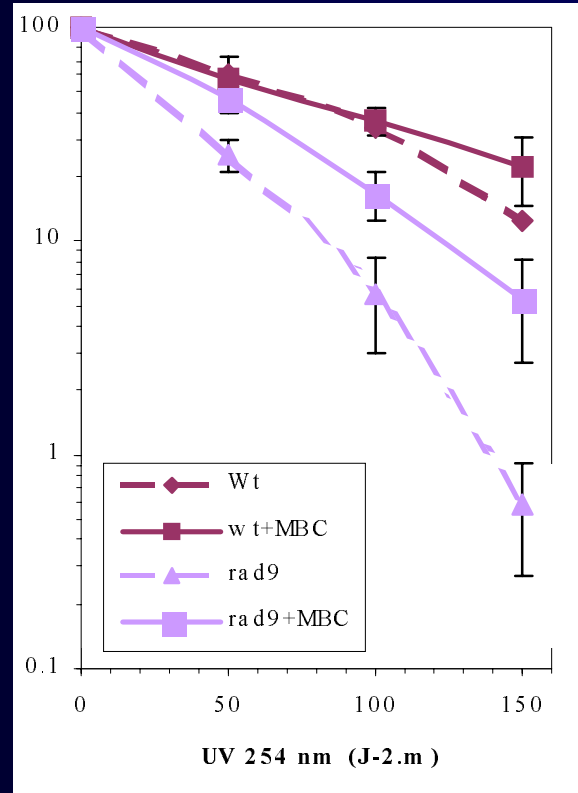
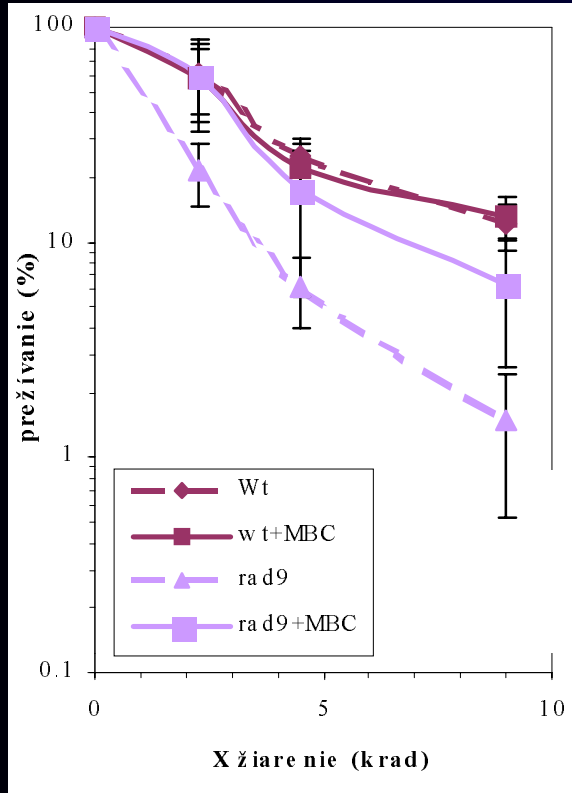

bunky s rôznym počtom jadier, pridanie MBC v neskej rastovej fáze

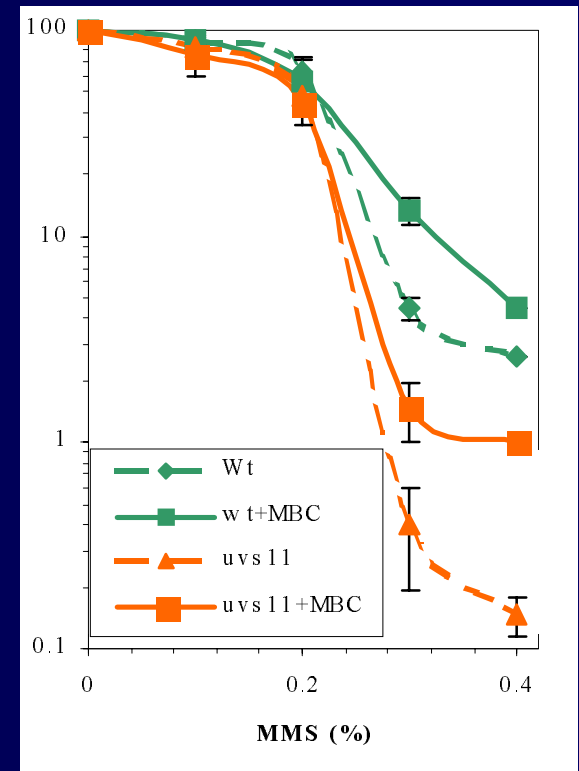
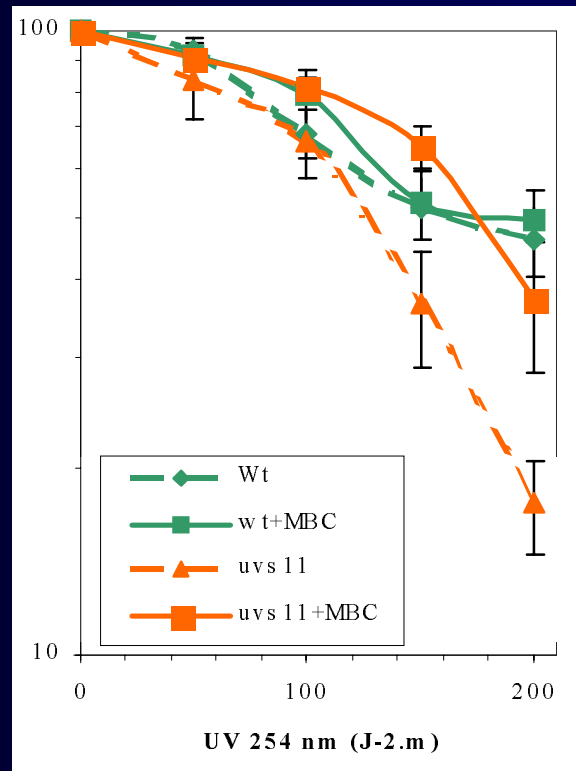
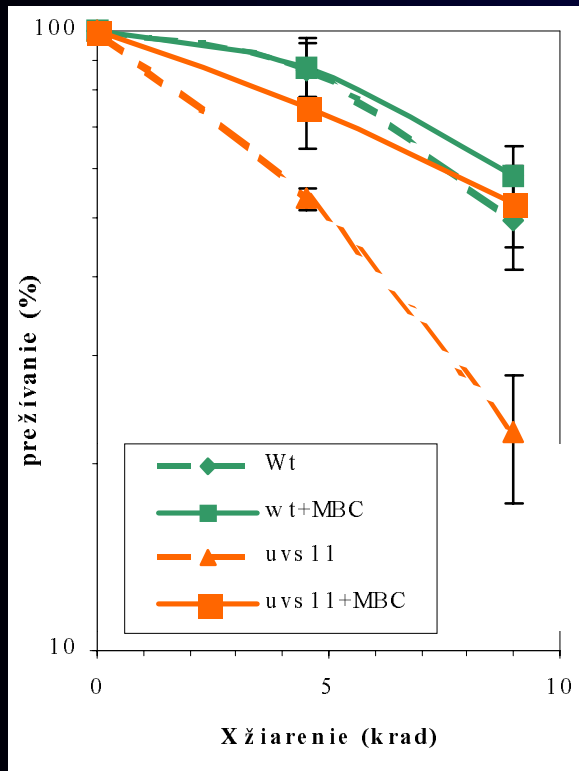
Vplyv MBC na zastavenie bunkového cyklu riasy *C. reinhardtii*

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

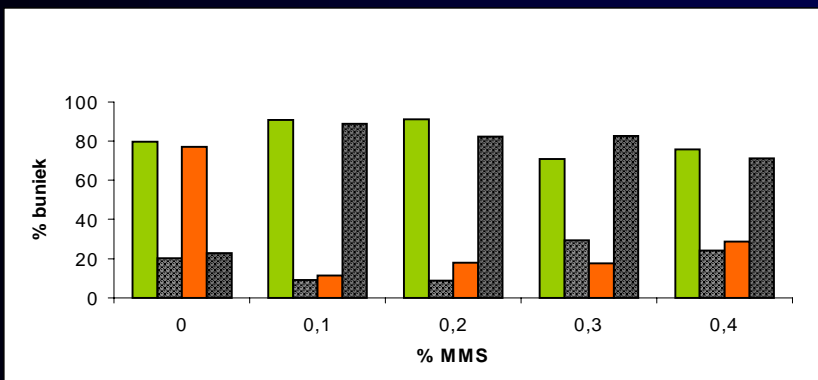
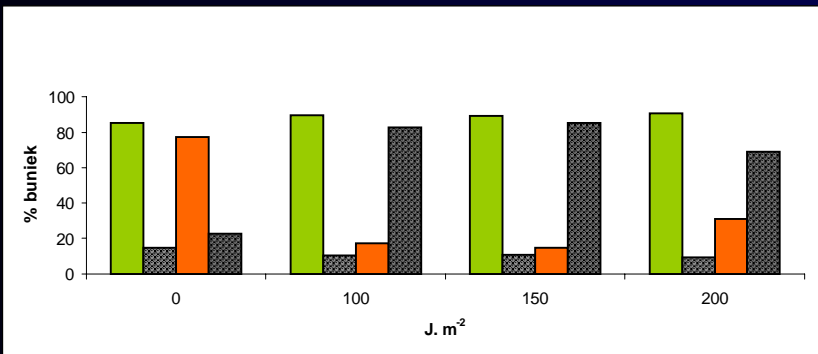
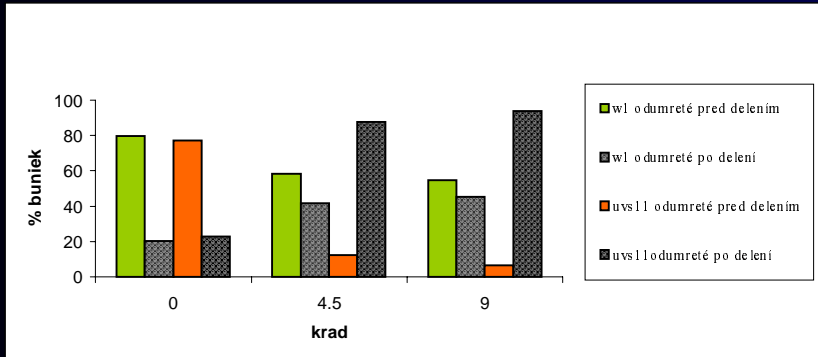
Prežívacie štandardného a *rad9* kmeňa *S.cerevisiae* po pôsobení UV-, X-žiarenia a MMS s a bez MBC

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

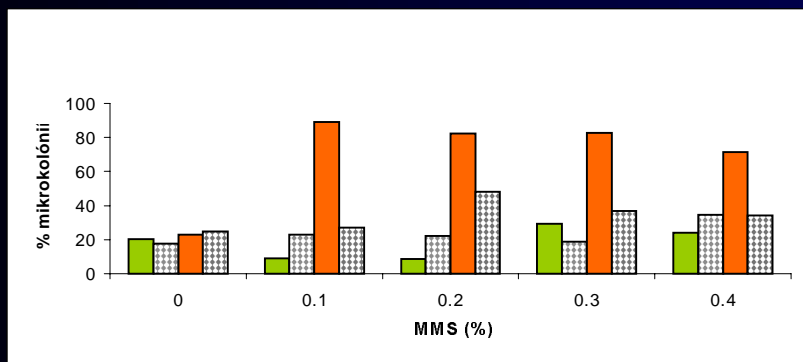
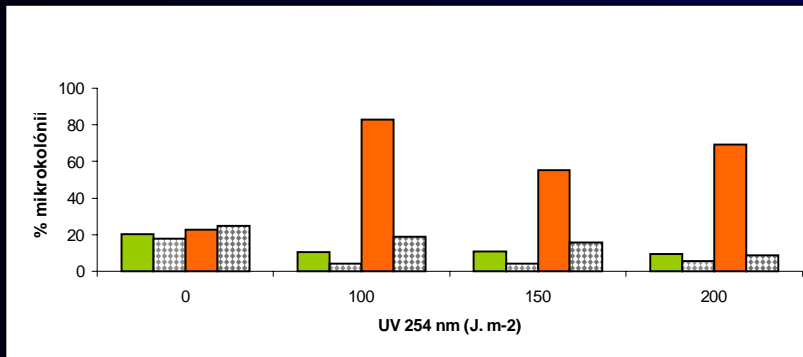
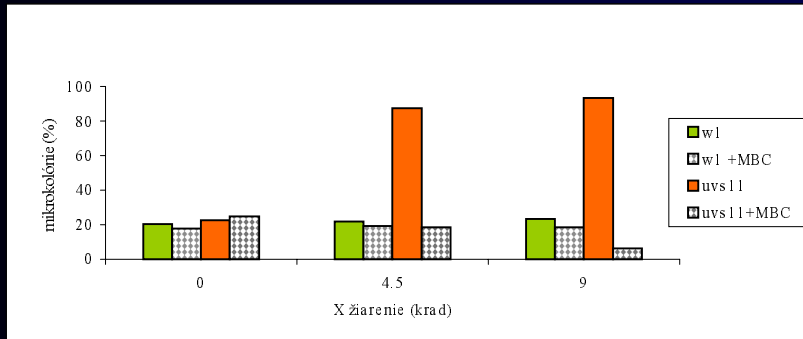
Prežívania štandardného a *uvs11* mutanta *C.reinhardtii* po pôsobení UV-, X-žiarenia a MMS s a bez MBC

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

Pomer počtu buniek odumretých pred delením k počtu buniek, ktoré sa pred odumretím aspoň jedenkrát rozdelia po pôsobení UV-, X-žiarenia a MMS

Prepojenie opravy DNA s inými procesmi v bunke

Vplyv MBC na počet mikrokolónií štandardného kmeňa a *uvs11* mutanta po pôsobení UV-, X-žiarenia a MMS

Závery

- dokázali sme **zvýšenú citlivosť** *uvs11* mutanta *C. reinhardtii* a potvrdili sme **zvýšenú citlivosť** *rad9* mutanta *S.cerevisiae* na pôsobenie UV-, X- žiarenia a MMS
- dokázali sme, že **zastavenie bunkového cyklu** pomocou MBC vedie k **zvýšeniu prežívania** pri *rad9* mutantovi kvasiniek *S. cerevisiae*, rovnako ako pri *uvs11* mutantovi rias *C. reinhardtii* po pôsobení UV, X-žiarenia a MMS
- dokázali sme, že **zastavenie bunkového cyklu** *C.reinhardtii* pomocou MBC vedie, analogicky s kvasinkami, k **zníženiu počtu mikrokolónii**.

Transformácia jadrového genómu *C. reinhardtii*

- podmienka pre napredovanie štúdia v oblasti
reparačných mechanizmov *C. reinhardtii*

3 metódy na zavedenie DNA do jadra *C. reinhardtii*:

1. Bombardovanie

2. Elektroporácia

3. Pretrepávanie v prítomnosti polyetylénglykolu a
sklených guľičiek

Transformácia jadrového genómu *C. reinhardtii*

Plazmid: pArg7.8

Transformované kmene: *cw15arg7.8*
arg7.8

Odstránenie bunkovej steny: pomocou
gametického lytického enzýmu autolyzínu

Transformácia jadrového genómu *C. reinhardtii*

Sledovali sme vplyv nasledovných parametrov na úspešnosť transformácie:

- čistota plazmidovej DNA
- molekulová hmotnosť polyetylénglykolu
- typ sklených guľičiek
- genotyp recipientného kmeňa
- čas ovplyvnenia.

Transformácia jadrového genómu kmeňa *cw15arg7.8*

<i>pDNA</i>	sklenené guličky	PEG6000 Účinnosť transformácie (x 10 ⁻⁶)	PEG8000 Účinnosť transformácie (x 10 ⁻⁶)
I	1.	0,35	6,8
	2.	1,7	0,73
II	1.	1,7	15,9
	2.	1,05	2,9
III	1.	-	0,6

Transformácia jadrového genómu kmeňa *arg7.8*

<i>sklenené guličky</i>	<i>pDNA</i>	PEG8000 Účinnosť transformácie
1.	I	1,16
	II	0,23
	III	0,12

Závery

- Uskutočnili sme transformáciu jadrového genómu dvojitého mutanta **arg7cw15** *C. reinhardtii* plazmidom **pARG7.8** nesúcim funkčný gén pre arginínsukcinátlyázu metódou využívajúcou sklené guľičky a PEG. Dosiahli sme účinnosť transformácie v rozmedzí $0,35 \times 10^{-6}$ až $15,9 \times 10^{-6}$ /bunku.
- Pri kmeni **cc51** *C. reinhardtii* sme dosiahli účinnosť transformácie v rozmedzí $0,12 \times 10^{-6}$ až $1,16 \times 10^{-6}$ /bunku.
- Zistili sme, že na účinnosť transformácie vplýva viacero parametrov: čistota plazmidovej DNA, koncentrácia a molekulová hmotnosť polyetylénglykolu, genotyp recipientného kmeňa, čas ovplyvnenia.